

EVROPSKI PARLAMENT

2004

2009

Dokument zasedanja

A6-0112/2009

26.2.2009

POROČILO

s predlogom priporočila Evropskega parlamenta Svetu o mandatu Mednarodnega kazenskega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo (2008/2290(INI))

Odbor za zunanje zadeve

Poročevalka: Annemie Neyts-Uyttebroeck

VSEBINA

	Stran
PREDLOG PRIPOROČILA EVROPSKEGA PARLAMENTA SVETU	3
PREDLOG PRIPOROČILA (B6-0417/2008)	8
IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU	10

PREDLOG PRIPOROČILA EVROPSKEGA PARLAMENTA SVETU

o mandatu Mednarodnega kazenskega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo (2008/2290(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga priporočila Svetu, ki so ga predložili Annemie Neyts Uyttebroeck in drugi v imenu skupine ALDE, o mandatu Mednarodnega kazenskega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo („sodišča“) (B6-0417/2008), ki zajema republike, ki sestavljajo ozemlje, ki je bilo do 25. junija 1991 Socialistična federativna republika Jugoslavija, torej Bosno in Hercegovino, Črno goro, Hrvaško, Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo, Srbijo, Kosovo in Slovenijo,
- ob upoštevanju, da gre za sodišče Združenih narodov, ki deluje v Evropi in obravnava evropske zadeve, da je bilo ustanovljeno leta 1993 kot začasna institucija posebej zato, da bi preiskalo resne kršitve mednarodnega humanitarnega prava, do katerih je prišlo v nekdanji Jugoslaviji po letu 1991, ter sodno preganjalo odgovorne za to,
- ob upoštevanju, da v tem času sodni sistemi v nekdanji Jugoslaviji niso bili sposobni ali pripravljene preiskovati in sodno preganjati najbolj odgovornih,
- ob upoštevanju, da je sodišče vložilo obtožnice proti 161 posameznikom, da je končalo postopke proti 116 obtoženim, da so pred sodiščem postopki proti obtoženim trenutno v različnih fazah, da so postopki le pri petih obtoženih še v fazi pred sojenjem, obtoženi pa čakajo na začetek sojenja, ter da sta od vseh obtoženih posameznikov le dva še vedno na begu – Ratko Mladić in Goran Hadžić¹,
- ob upoštevanju resolucij Varnostnega sveta Združenih narodov št. 1503(2003) in št. 1534(2004), v katerih se sodišče poziva, naj sprejme vse možne ukrepe, da bi končalo svoje delo do konca leta 2010 („zaključna strategija“),
- ob upoštevanju dejstva, da so datumi, predvideni v zaključni strategiji, ciljni datumi, ne pa dokončni roki,
- ob upoštevanju šestmesečnih ocen in poročil, ki sta jih predložila predsednik in tožilec sodišča v skladu s 6. odstavkom resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov št. 1534(2004) o napredku, doseženem pri izvajanju zaključne strategije,
- ob upoštevanju resolucije št. A/RES/63/253 o celovitem predlogu o primernih spodbudah, da se zadrži osebje mednarodnih kazenskih sodišč, ki jo je soglasno sprejela generalna skupščina Združenih narodov 23. decembra 2008,
- ob upoštevanju velike in dosledne podpore Evropske unije in njenih držav članic sodišču in njegovemu delu,

---

¹ Pismo predsednika mednarodnega sodišča Varnostnemu svetu Združenih narodov, S/2008/729, 24. november 2008.

- ob upoštevanju dejstva, da je sodelovanje s sodiščem postalo osrednje merilo v politiki EU do držav zahodnega Balkana,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2009 o Srebrenici¹,
  - ob upoštevanju členov 114(3) in 83(5) svojega poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A6 0112/2009),
- A. ker sodišče v Haagu in njegovo delo zaslužita nadaljnjo polno podporo Evropske unije in njenih držav članic,
  - B. ker je sodišče izrekalo sodbe, ki predstavljajo precedenčne primere glede genocida, vojnih zločinov in zločinov proti človeštvu, in ker je že veliko prispevalo k procesu sprave na zahodnem Balkanu ter k ponovni vzpostavitvi in ohranjanju miru v regiji,
  - C. ker je bilo popolno sodelovanje s sodišče eden izmed strogih pogojev Evropske unije pri pogodbenih obveznostih, sklenjenih z državami v tej regiji,
  - D. ker je sodišče prispevalo k polaganju temeljev za nove norme reševanja sporov in pokonfliktnega razvoja po vsem svetu, ker je vzor morebitnim prihodnjim ad hoc sodiščem, ker je dokazalo, da je učinkovito in pregledno mednarodno sodstvo mogoče, in ker se široko priznava prispevek sodišča k razvoju mednarodnega kazenskega prava,
  - E. ker so v različnih delih zahodnega Balkana in širše nekatere obtožnice, odločbe in sodbe sodišča veljale za kontroverzne, ker je mogoče iz teh reakcij pridobiti dragocene izkušnje, ki bodo postale del dediščine sodišča, tudi zato, ker poudarjajo potrebo po pritožbenem senatu ter po programu za ozaveščanje,
  - F. ker sodišče še naprej izvaja širok niz dejavnosti osveščanja, ki imajo za cilj približati delo sodišča zadevnim državam, vključno s spodbujanjem poročanja o sojenjih v lokalnih medijih, z neposrednim osveščanjem skupnosti, ki ga izvajajo uradniki sodišča na terenu, s prizadevanji za krepitev zmogljivosti nacionalnih sodnih institucij, ki obravnavajo vojne zločine, ter s številnimi projekti, ki imajo za cilj prepoznavanje najboljših praks,
  - G. ker sta zgoraj omenjeni resoluciji Varnostnega sveta ZN št. 1503(2003) in št. 1534(2004) pozvali sodišče in Mednarodno kazensko sodišče za Ruando, naj končata vse preiskave do konca leta 2004, vse sodne obravnave prve stopnje do konca leta 2008, in vse delo do leta 2010; ker pa je sodišče navedlo, da ne bo uspelo zaključiti sodnih obravnav prve stopnje pred koncem leta 2009, tudi zaradi mnogih prizivov; ker je torej potreben nov sklep Varnostnega sveta ZN, ki bo podaljšal mandat sodišča,
  - H. ker je sodišče začelo s pobudo oblikovanja načrta, ki je dobil podporo Varnostnega sveta ZN, ki je postal poznan kot „zaključna strategija“ in katerega namen je zagotoviti, da se poslanstvo sodišča zaključi uspešno, pravočasno in usklajeno s pravnimi sistemi zadevnih držav,
  - I. ker je načrt sestavljen iz treh faz in ciljnih datumov za dokončanje mandata sodišča in ker

¹ Sprejeta besedila, P6_TA-PROV(2009)0028.

je sedanji cilj dokončanje vseh postopkov (sodnih obravnav in prizivov) do leta 2011 z manjšim zamikom v leto 2012; ker se je za doseg te rezultate sodišče osredotočilo na najvišje voditelje, ki so osumljeni, da so odgovorni za zločine, ki so se dogajali na območju, za katerega je sodišče pristojno, medtem ko je zadeve, v katerih so obtožene osebe na srednji ali nižji ravni odgovornosti, preneslo na pristojna nacionalna sodišča, ter ker si je prizadevalo za skupna sojenja obtožencem, čeprav je treba zagotoviti, da združitev tožb ne krati pravic obtožencev; ker imajo nacionalni tožilci in sodišča možnost sami začeti in obravnavati številne primere in tako tudi ravnajo, vendar nekatera nacionalna sodišča morda niso sposobna ali pripravljena voditi kazenskih postopkov v skladu z mednarodnimi standardi in normami nepristranskega sojenja, prenos na nacionalna sodišča pa je v nekaterih primerih naletel na nasprotovanje neposredno udeleženih žrtev in prič,

- J. ker trije sodni senati in pritožbeni senat sodišča še vedno delujejo v polni meri in obravnavajo zadeve z več obtoženimi; ker je imelo prepuščanje zadev pristojnim nacionalnim sodiščem velik vpliv na celotno delovno obremenitev sodišča, vendar so dejavniki, nad katerimi nima nadzora, povzročili določene zamude, prav tako pa ni mogoče izključiti dodatnih nepredvidenih zamud,
- K. ker je treba privedi pred sodišče tudi preostala obtoženca, Ratka Mladića in Gorana Hadžića, in ker bo njuno prijetje odvisno od obveznega sodelovanja držav z sodiščem v skladu s členom 29 sodišča, vključno z iskanjem, prijettjem in premestitvijo ubežnikov ter s predložitvijo dokaznega gradiva, ki se nahaja na primer v domačih arhivih, in ker ni vedno prišlo do prijettja in premestitve ubežnih obtožencev ter predložitve dokaznega gradiva,
- L. ker člen 21 statuta sodišča predvideva, da ima vsak obtoženi pravico do navzočnosti na sojenju, in ker sodišče ne bi moglo voditi postopka v odsotnosti (in absentia), četudi bi razpolagalo z obilnim dokaznim gradivom,
- M. ker se priznava zaveza sodišča k hitremu dokončanju svojega mandata, vendar sodne obravnave zadev, ki še niso zaključene, ne smejo potekati pod nerazumnim časovnim pritiskom, saj bi tovrstni pritisk lahko vplival na pravico obtoženih do nepristranske obravnave; ker ni mogoče sprejeti nobenih bližnjic, ki bi lahko še bolj ogrozile varnost in dobro počutje žrtev in prič, ki pričajo pred sodiščem, in ker ciljni datum, predviden v zaključni strategiji sodišča, ne bi smel pomeniti nekaznovanja za preostala osumljenca na begu ali neustreznega časovnega pritiska za obravnave, ki so v teku,
- 1. na Svet naslavlja naslednja priporočila:
  - (a) opozarja na dejstvo, da je ena od temeljnih vrednot, ki se odraža v odločitvi mednarodne skupnosti o ustanovitvi sodišča, iskanje pravice in boj proti nekaznovanosti; ob popolni podpori delu, ki ga opravlja sodišče, poudarja, da to ne bo v celoti dokončano, če sojenj, ki so v teku, ne bo mogoče dokončati brez nepotrebne naglice in če ne bosta preostala obtoženca, Ratko Mladić in Goran Hadžić, pripeljana pred sodišče in se jima bo sodilo;
  - (b) poudarja, da si ne bi smeli prizadevati za hitrost obravnavanja na račun zahtev zakonitega postopka, in ponovno opozarja na mnenje, ki je postalo splošno sprejeto,

da se dediščine sodišča ne bo merilo le po tem, ali bo uspelo soditi odgovornim za najhujše zločine na območju, za katero je pristojno, temveč tudi po tem, ali bo ta sojenja izvedlo v skladu z najstrožjimi standardi pravičnosti;

- (c) poudarja, da je ohranitev visoko usposobljenega osebja na sodišču bistven dejavnik za uspešno dokončanje sojenj in pritožb ter da lahko izgubo specializiranega institucionalnega znanja, ki je potrebno za zaključek preostalih sodnih obravnav, še zaostri časovni načrt, ki je predviden v zaključni strategiji; ob upoštevanju zgoraj omenjene resolucije Generalne skupščine ZN št. A/RES/63/253, ki sodišču omogoča, da osebju ponudi pogodbe v skladu s časovnim načrtom iz zaključne strategije in da prouči nedenarne spodbude za zadržanje najpomembnejšega osebja;
- (d) poudarja, da po eni strani datum, določen za dokončanje zaključne strategije, prispeva k večjemu tempu dela sodišča, vendar po drugi strani ta datum nikakor ne more predstavljati končnega roka za dejavnosti sodišča, če se res išče pravica in če naj se sojenje Ratku Mladiću in Goranu Hadžiću res zgodi;
- (e) zato poziva Svet, naj nujno prouči, če bi bilo treba predvideti podaljšanje mandata sodišča za dve leti in če bi bilo to dovolj, ob upoštevanju, da bi bilo treba vsako podaljšanje ocenjevati tudi po rezultatih in ne le po času, ter naj predlaga preučitev teh vprašanj v ustreznih strukturah Združenih narodov;
- (f) poziva Svet, naj spodbudi Varnostni svet ZN, da se bo zavezal k zagotovitvi zadostnih sredstev in podpore sodišču v splošnem proračunu ZN do konca mandata sodišča;
- (g) poziva Svet, naj nadaljuje s podporo prizadevanjem sodišča, da bi zadevne države prepričalo, naj okrepijo sodelovanje in svoja prizadevanja za aretacijo preostalih obtožencev in tako omogočijo sodišču, da izpolni svoj mandat, in naj se skupaj z Združenimi narodi jasno prepriča, da je treba zelo jasno določiti, da je treba preostalima ubežnikoma soditi pred sodiščem ali preostalimi mehanizmi, da se tako prepreči vsaka domneva o nekaznovanosti;
- (h) poziva Svet, naj hrvaške oblasti opozori na očitno pomanjkanje sodelovanja pri predaji osrednjih dokumentov, ki so bistveni za obtožbo generala Anteja Gotovine, Mladena Markača in Ivana Cermaka; poudarja, da je treba izpolniti nedavne pozive glavnega tožilca sodišča Sergeja Brammertza k iskanju in predaji zadevne manjkajoče dokumentacije;
- (i) poudarja, da bi morala Evropska unija še naprej poudarjati, da izpolnjevanje kölnskih meril vključuje popolnoma delujoče sodstvo, ki lahko obravnava tudi kršitve humanitarnega prava, tudi po tem, ko okvir sodišča ne bo več deloval; poziva Svet, naj določi jasna merila za ocenjevanje sodstva v državah zahodnega Balkana po koncu mandata sodišča, med drugim zaradi zagotavljanja, da pogoji v zaporih ustrezajo mednarodnim standardom in da se upošteva kazni, ki jih je določilo sodišče, ter poziva EU, naj poveča podporo domačim preiskavam vojnih zločinov in sojenjem zaradi njih, recimo prek pomoči organom pregona, sodnim in tožilskim organom, vključno s sredstvi za usposabljanje in zaščito prič;
- (j) priznava, da vrhovnost držav ostaja temeljni kamen mednarodnega sistema, in

opozarja, da je bistvenega pomena, da tudi mednarodna skupnost podpira razvoj domačih zmogljivosti na Balkanu, da bi lahko lokalna sodišča nadaljevala delo, s katerim je začelo sodišče; podpira sedanje financiranje EU, na primer za programe osveščanja v okviru evropskega instrumenta za demokracijo in človekove pravice; v zvezi s tem poziva Svet, naj prouči povečanje svoje podpore za strategijo nadaljevanja sodišča, in poziva h krepitvi sodelovanja med sodnimi in tožilskimi organi na zahodnem Balkanu, zlasti v primerih, ki obravnavajo izročitve in vzajemno pravno pomoč;

- (k) ugotavlja, da bo obstoj jasnega mehanizma za opravljanje preostalih funkcij sodišča po tem, ko bo to ukinjeno, bistvenega pomena za zagotavljanje, da bo dediščina tega sodišča krepila načela, ki so bila v izhodišču njegove ustanovitve;
  - (l) poziva Svet, naj v okviru ustreznih struktur Združenih narodov brez odlašanja začne s postopkom, predvidenim za oblikovanje mehanizma za obravnavanje takojšnjih in dolgoročnih preostalih funkcij, kot so zaščita prič, varstvo prič pred zastraševanjem, vprašanje nespoštovanja sodišča, revizije postopkov v primeru prejetja razbremenilnih dokazov, spremljanje sojenj, ki so bila prepuščena regiji (trenutno jih spremlja tožilstvo sodišča prek Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE)), pogoji v zaporih ter vprašanja, povezana s pomilostitvami ali spremembami kazni, itd.; predlaga, da se Varnostnemu svetu Združenih narodov posreduje predlog za morebitno ustanovitev skupnega urada, ki bi v prihodnosti opravljal preostale funkcije sodišča, Mednarodnega kazenskega sodišča za Ruando in Posebnega sodišča za Sierro Leone;
  - (m) opozarja Svet, da bi morala EU posebno pozornost posvetiti varovanju dediščine sodišča, in sicer z zagotavljanjem, da se njegovi arhivi shranijo na ustreznem kraju, po možnosti na zahodnem Balkanu, da so čim bolj popolni in dostopni ter da je dokumentacija dostopna prek svetovnega spleta;
  - (n) poudarja, da bi morala biti dediščina sodišča povezana tudi s splošnim procesom sprave; v zvezi s tem poziva države zahodnega Balkana in EU, naj podpirajo delo nevladnih organizacij in drugih ustanov, ki nudijo pomoč žrtvam, podpirajo dialog in razumevanje med narodnostmi ter spodbujajo iskanje resnice in spravo;
2. naroči svojemu predsedniku, naj to priporočilo posreduje Svetu ter v vednost Komisiji, vladam in parlamentom držav članic, Varnostnemu svetu Združenih narodov in predsedniku Mednarodnega kazenskega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo.

3.9.2008

PREDLOG PRIPOROČILA (B6-0417/2008)

v skladu s členom 114(1) poslovnika,

ki ga vlagajo Annemie Neyts-Uyttebroeck, Sarah Ludford in Jelko Kacin

v imenu skupine ALDE

o mandatu Mednarodnega kazenskega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo

Evropski parlament,

- ob upoštevanju resolucij 1503 in 1504 Varnostnega sveta Združenih narodov in načrtov, da bi Mednarodno kazensko sodišče za nekdanjo Jugoslavijo prenehalo delovati do konca leta 2010,
  - ob upoštevanju dejstva, da ubežniki ostajajo na svobodi,
  - ob upoštevanju znatne in dosledne podpore Evropske unije in njenih držav članic mednarodnemu kazenskemu sodišču in dejstva, da je popolno sodelovanje s sodiščem postalo osrednje merilo za politiko EU do držav zahodnega Balkana,
  - ob upoštevanju člena 114(1) svojega poslovnika,
- A. poudarja, da je sodišče že veliko prispevalo k procesu sprave na zahodnem Balkanu,
- B. vseeno upošteva, da delo sodišča še vedno ni končano in da je treba preostale zadeve preučiti brez časovnega pritiska,
1. na Svet naslavlja naslednja priporočila:
- (a) nujno je treba preučiti možnosti za podaljšanje mandata sodišča, da bi bilo mogoče vse sodne postopke, ki potekajo pred njim, preučiti brez neprimerne naglice ter da bi se lahko pred sodišče privedli preostali obtoženi vojnih zločinov in bi o njihovih zadevah potekalo sojenje;
  - (b) oblikovati je treba strategijo o tem, kako obravnavati preostale ubežnike, če Združenim narodom ne bi uspelo podaljšati mandata sodišča;
  - (c) pojasniti je treba, kako bo EU presojala delovanje sodnega sektorja v državah zahodnega Balkana po morebitnem koncu mandata sodišča in kakšne ukrepe lahko sprejme EU, da bi povečala podporo domačim preiskavam vojnih zločinov in s tem povezanim sojenjem;

2. naroči svojemu predsedniku, naj to priporočilo posreduje Svetu ter v vednost Komisiji, državam članicam, državam zahodnega Balkana, Združenim narodom in Mednarodnemu kazenskemu sodišču za nekdanjo Jugoslavijo.

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	24.2.2009
Izid končnega glasovanja	+: 22 -: 0 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Angelika Beer, Klaus Hänsch, Anna Ibrisagic, Francisco José Millán Mon, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Vural Öger, Justas Vincas Paleckis, Ioan Mircea Pașcu, Béatrice Patrie, João de Deus Pinheiro, Pierre Pribetich, Flaviu Călin Rus, Jacek Saryusz-Wolski, Marek Siwiec, István Szent-Iványi, Geoffrey Van Orden, Andrzej Wielowieyski
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Andrew Duff, Glyn Ford, Christoph Konrad, Jean Spautz
Namestniki (člen 178(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Ewa Tomaszewska